

Til: postmottak@kld.dep.no

Oslo, 09/01/2017

Høring – forbud mot fyring med mineralolje

Det vises til høringsnotatet «Høring av forslag om forbud mot bruk av mineralolje (fossil olje) til oppvarming av bygninger fra 2020» datert 07.10.16 med høringsfrist 11.01.17. Bellona leverer med dette svar på denne høringen.

Bellona ble etablert i 1986 og er en uavhengig, ideell miljøstiftelse. Bellona har som formål å begrense klimaendringer, hindre forurensning og arbeidet for økt økologisk forståelse og vern av natur, miljø og helse.

Generelle kommentarer til forskriften

Bellona støtter generelt et forbud mot fyring med mineralolje. Forslaget til forskrift inneholder dog en rekke unntak som Bellona ikke støtter. Vi kommer inn på dette under «Andre unntak».

Bellona mener at forskriften må være klar og tydelig på retning: forbudet skal bidra til å nå målet om nullutslipp fra oppvarming. Dette er sentralt for å unngå kortsiktige feilinvesteringer som må adresseres gjennom nye og tidkrevende forskriftsprosesser. Departementet har bevilget seg fem år i prosessen med denne forskriften – som man nå har kun tre år på å etterleve – og det er derfor helt nødvendig å gjøre forbudet «futureproof» i størst mulig grad.

Det må derfor tydeliggjøres i forskriften at enkelte energibærere for oppvarming ikke vil være foretrukket på sikt. Gass er et viktig eksempel. Fossil gass burde inkluderes i forbudet i likhet med fossil olje. Alternativt kan forskriften signalisere et tidspunkt for utfasing av gass i oppvarming, og Bellona foreslår at dette tidspunktet settes til 1. januar 2022.

Biofyringsolje er et annet eksempel. Biobaserte fyringsoljer vil være aktuelt som substitutt i eksisterende anlegg i en overgangsperiode, og et forbud mot mineralolje kan bidra til å modne markeder for disse produktene. Det bør dog poengetes at førstegenerasjons biobrensler ikke er en nullutslippsløsning, og Bellona mener derfor at andregenerasjons biobrensler bør vektlegges.

Spisslast

Bellona mener at spisslast bør inkluderes i forbudet, og støtter alternativ 1 skissert i høringsnotatet. Vi mener at en rekke elementer taler for å inkludere spisslast i forbudet.

Unntak for spisslast vil være i strid med stortingsvedtaket fra behandlingen av Energimeldingen i 2016, der Stortinget ba «regjeringen sørge for at forskrift om forbud (...) skal gjelde all fossil oppvarming, *inkludert spisslast*, men med de nødvendige unntaksmuligheter.»

Definisjonen av spisslast er i dag altfor vid. I dag kan opptil 30% av bygningens varmebehov over et normalår defineres som spisslast. Det bør være åpenbart at om en energiforsyning må ty til spisslast i 30% av tiden, er energiforsyningen planlagt eller dimensjonert feil og må endres. Mindre enn 10% av normalt varmebehov over et år bør inngå i spisslast. Bellona mener at begrepet må innsnevres betraktelig, uavhengig av arbeidet med denne forskriften.

Bruk av mineralolje er også svært prissensitivt. Nybygde Askim skole ble bygget med pelletskjel, men brukte i stedet 100 000 liter fossil fyringsolje i 2015 av prismessige årsaker. Med en vid definisjon av spisslast vil vi komme til å se flere slike tilfeller.

Forskriften sikrer uansett at mineralolje kan benyttes ved særlige tilfeller. Det gjøres unntak av hensyn til forsyningssikkerhet, hvor NVE kan bestemme at forbudet ikke gjelder innenfor et geografisk avgrenset område og en tidsavgrenset periode. Det gjøres også unntak ved driftsforstyrrelser, hvilket betyr at eksisterende oljekjeler kan benyttes som reserve. Dette vil være aktuelt for eksempel ved sykehus, som har særlige krav til leveringssikkerhet.

Øvrige unntak

Bellona mener at det ikke er behov for flere unntak fra forbudet enn hva gjelder forsyningssikkerhet og driftsforstyrrelser. Under adresseres hvert enkelt av de foreslåtte unntakene.

Fjernvarme

Forslag til paragraf 2 om virkeområde sier:

«Unntatt fra bestemmelsene i denne forskriften er bruk av mineralolje i fjernvarmeanlegg med fra og med 1 MW installert nominell termisk effekt.»

I 2015 ble fossil olje benyttet til 1,1% av norsk fjernvarmeproduksjon, totalt 63 GWh. Denne andelen er redusert betydelig over de siste årene – Hafslund Varme har redusert bruken av fossil olje fra 20,6% i det svært kalde 2010 til 0,7% i 2015 – og fossil olje brukes i dag stort sett til å dekke forbrukstopper på de kaldeste dagene. Bransjen ser på mineralolje som det tryggeste alternativet i slike situasjoner. Et forbud fra 2020 vil bidra til å modne markedet for andre brenslere og fremme andre alternativer, for eksempel lagringsmuligheter. Utover dette mener Bellona at unntakene for driftsforstyrrelser (paragraf 7) og for forsyningssikkerhet vil sikre nødvendige behov for fjernvarmeselskapene i omleggingen fra fossil olje.

Bellona støtter derfor ikke at fjernvarmeanlegg unntas fra forbudet.

Fritidsboliger

Forslag til paragraf 2 om virkeområde sier:

«Unntatt fra bestemmelsene i denne forskriften er bruk av mineralolje til oppvarming av fritidsboliger med bruksareal til og med 70 kvm.»

Fritidsboliger med oljefyr har anledning til å benytte biobaserte oljer i eksisterende anlegg på linje med mineralolje. Et forbud som inkluderer også fritidsboliger vil dermed bidra til å øke omsetningen og tilgjengeligheten av biofyringsolje på bekostning av fossil olje. Det poengteres at biobaserte oljer anses som en overgangsløsning, og at et forbud mot bruk av mineralolje først og fremst skal bidra til å legge om energiforsyningen. Dette er særlig viktig for fritidsboliger ettersom energikravene i TEK ikke omfatter disse.

Bellona støtter derfor ikke at fritidsboliger unntas fra forbudet.

Landbruk

Forslag til paragraf 2 om virkeområde sier:

«Unntatt fra bestemmelsene i denne forskriften er bruk av mineralolje til oppvarming av driftsbygninger i landbruket.»

Også i landbruket er det mulig å benytte andre energibærere enn fossil olje. Det noteres at driftsbygninger i landbruket ikke omfattes av forbudet mot installasjon av varmeinstallasjon for fossilt brensel i byggt teknisk forskrift § 14-4. Dette bør ikke være til hinder for nå å forby bruk av fossil olje i landbruket.

Bellona støtter ikke at driftsbygninger i landbruket unntas fra forbudet.

Midlertidige bygninger

Forslag til paragraf 2 om virkeområde sier:

«Unntatt fra bestemmelsene i denne forskriften er bruk av mineralolje til oppvarming av midlertidige bygninger.»

Anleggsmaskiner og aktivitet knyttet til byggeplasser står for 20% av Oslos samlede CO2-utslipp. At det er mulig å adressere disse utslippene er vist i arbeidet med fossilfrie (og utslippsfrie) byggeplasser i løpet av 2016. Bellona, Omsorgsbygg og en rekke andre aktører har fremmet løsninger for byggeplasser og midlertidige bygninger.

Disse inkluderer tidlig installasjon av solceller og fjernvarme der mulig, bruk av biodrivstoff der mulig, og bruk av varmepumper. Bellona ser ingen grunn til at midlertidige bygninger – der midlertidig er definert som *ikke lengre enn 2 år* – ikke skal benytte seg av tilgjengelig teknologi for oppvarming.

I tilfeller der det er særlig utfordrende å benytte eksisterende infrastruktur eller anskaffe biobaserte brensel, vil unntaksparagrafen antakelig kunne benyttes.

Bellona støtter derfor ikke at midlertidige bygninger generelt unntas fra forbudet.

Produksjon og bearbeidelse

Forslag til paragraf 2 om virkeområde sier:

«Unntatt fra bestemmelsene i denne forskriften er bruk av mineralolje til oppvarming av bygninger hvis hovedformålet med forbrenningsanlegget er å levere energi til fremstilling og/eller bearbeidelse av materialer, stoffer eller produkter.»

Bellona er skeptiske til å tillate fortsatt bruk av mineralolje til oppvarming der hvor anlegget hovedsakelig leverer til produksjon og bearbeidelse. Spillvarme bør selvsagt benyttes der det er mulig og hensiktsmessig. Det skal dog ikke være slik at produksjonsanlegg skal ha tilgang til å benytte ekstra mineralolje for oppvarmingsformål utover hva som behøves til produksjon.

Det skal heller ikke være slik at overgangen fra mineralolje til andre energibærere (i selve produksjonen) på noen måte skal være mindre gunstig ved at et produksjonsanlegg har tilgang til å bruke mineralolje til oppvarmingsformål. Hvis et slikt unntak blir gitt, kan det gi insentiver til å beholde mineralolje i produksjonssammenheng.

Bellona støtter derfor ikke et unntak fra forbudet for bruk av mineralolje til oppvarming av bygninger hvis hovedformålet med forbrenningsanlegget er å levere energi til fremstilling og/eller bearbeidelse av materialer, stoffer eller produkter.

Kommunens rolle

Forslag til paragraf 9 om tilsyn sier:

«Norges vassdrags- og energidirektorat fører tilsyn med §§ 5, 7 første og annet ledd, samt vedtak fattet i medhold av § 6. Kommunen eller den Klima- og miljødepartementet bemyndiger fører tilsyn med øvrige bestemmelser i denne forskriften.»

Forslag til paragraf 10 om opplysningsplikt for enhver som omsetter mineralolje til sluttbruker sier:

«Kommunen kan i medhold av forurensningsloven § 49 pålegge enhver som omsetter mineralolje til sluttbruker å fremlegge oversikt over kunder og omsatt volum.»

Det kan bli en krevende oppgave for kommunene å føre tilsyn med bruk av mineralolje. Bellona mener at kommunens tilsynsoppgaver bør gjøres enklest mulige, og være gjennomførbare innenfor eksisterende budsjetter og kompetanse. Det bør også gjøres tydelig hvordan tilsyn skal

gjennomføres, slik at kommuner fører tilsyn på samme måte. Hvis det ikke gjøres likt, vil informasjonen være stykkevis og delt, og ikke kunne aggregeres til nasjonalt nivå.

Anlegg kan fastslås av feier å være i bruk eller ikke. Feier kan derimot ikke si noe om hvorvidt de oppfyller eventuelle unntak eller om det er brukt fossil olje eller biofyringsolje. For å avgjøre hvor mye fossil olje som benyttes, vil tilsyn med salgssiden, som skissert i paragraf 10, antakelig være mest effektivt. Slik kan man holde oversikt over hvem som har kjøpt hvor mye.

Dette bildet vil derimot kompliseres av alle typer unntak. Høringsnotatet fastslår også dette, og sier at med et unntak for spisslast vil det «i mange tilfeller være mer krevende å entydig slå fast om forbudet overholdes eller ikke ved et enkelt tilsyn». Hvis unntak skal gis, må det være adekvate retningslinjer for hvordan man skal forsikre seg om at unntak ikke utnyttes eller gir mulighet for å omgå eller unngå regelverket. Bellona mener at denne forskriften på ingen måte ivaretar dette.

Bellona mener at forskriften bør utformes slik at det vil være tilstrekkelig å føre tilsyn med salg av mineralolje og biofyringsolje, for slik å bedømme hvorvidt fyringsanlegg følger forskriften.

Med vennlig hilsen

Hallstein Havåg
Fagsjef

Christian Eriksen
Seniorrådgiver, energi